HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

[א]את"ל הא לא אמר לה אמר לה מופר ליכי למחר מהו מי אמרינן למחר לא מצי מיפר דהא קיימיה לנדריה היום או דלמא כיון דלא אמר לה קיים ליכי היום כי קאמר לה מופר ליכי למחר מהיום קאמר [ב]ואם תמצא לומר אפילו הכי כיון דקיימו היום למחר כמאן דאיתיה דמי (א"ל) קיים ליכי שעה מהו מי אמרינן כמאן דאמר לה מופר ליכי לאחר שעה דמי או דלמא הא לא אמר לה [ג]אם תמצא לומר הא לא אמר לה מיהו אמר לה [ד]מאי מי אמרינן כיון דקיימו קיימו או דלמא כיון דכוליה יומא בר הקמה ובר הפרה הוא כי אמר מופר ליכי לאחר שעה מהני ת"ש (א)הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני [ה]אין יכול להפר ואמאי נימא ואני דאמר הוא על נפשיה דהוי נזיר אבל הריני נזירה דילה (א) דשעה אחת קיימא לאחר שעה אי בעי ליפר אמאי אין יכול להפר לאו משום דכיון דקיימו קיימו לא קסבר [ו]כל ואני כמאן דאמר קיים ליכי לעולם דמי: **מתני'** (ב) [ז]מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל [ח]מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזה יפה כח האב מכח הבעל בדבר אחר יפה כח הבעל מכח האב [ט]שהבעל מפר בבגר [י]והאב אינו מפר בבגר: **גמ'** מאי טעמא דאמר קרא [1]בנעוריה בית אביה מת הבעל נתרוקנה רשות לאב מנלן אמר (ג)רבה דאמר קרא [2]ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה

מקיש

רש"י

אמר לה מופר ליכי למחר מהו. דהא קיימיה לנדריה היום דכיון דאמר מופר ליכי למחר אלמא דבהאי יומא דשמע ביה הוי נדר (ב) וקיומי קיימיה ותו לא מצי מיפר לה: **או דלמא כיון [דלא] אמר** (ג). ומופר ליכי בהדי קיים ליכי מהיום דשמע לה קאמר דתיהוי מופר: (ד) **אם תמצא לומר כיון דקיימו היום.** ולא חיילא הפרה עד למחר אלמא דבהאי יומא דשמע ניחא ליה דלקיים וכמאן דאיתיה לקיום דמי דקיימו בידים ולא הוי הפרה כלל: **אמר לה קיים ליכי שעה.** אחת מהו: **או דלמא הא לא אמר לה.** מופר ליכי לאחר שעה אחת: **אם תמצא לומר.** דתיהוי קיום הואיל ולא אמר לה: **מיהו אמר לה.** מופר ליכי לאחר שעה מהו: **מי אמרינן כיון.** דאמר לה קיים ליכי שעה אחת דקיימו לעולם ושוב אינו מיפר או דלמא כיון דכוליה יומא דשמע ביה נדרה בר הקמה והפרה הוא שאם לא קיימו בשחרית וקיימו בערבית הוי מקויים וכן אם לא הפירו בשחרית והפירו בערבית הוי מופר דכל היום כשר להפרת נדרים וכי הדר ואמר מופר ליכי ליהוי מופר: **ושמע בעלה ואמר ואני.** כלומר ואני אהיה נמי כמותיך כיון דאמר הכי אינו יכול להפר נזירות אשתו: **ואמאי נימא דהאי דאמר ואני אנפשיה הוא דאמר.** דליהוי נזיר: **אבל הריני נזירה דילה.** דקאמרה איהי שעה אחת: **קיימיה.** בעל משום לאתפוסי בה דידיה: **אבל לאחר שעה.** דכבר חל נזירות עילויה: **אי בעי למיפריה.** אמאי אינו יכול להפר אלא כיון דקיימו משום לאתפוסי בה נזירות דידיה קיימו. והכא נמי בנדרים כיון דקיים שעה אחת קיים לעולם ושוב לא מצי מיפר: **לא.** מהכא ליכא למשמע מינה (ה) טעמא דאינו יכול להפר דקסבר כל ואני כמאן דאמר קיים ליכי לעולם [דמי] ותו לא מצי מיפר אבל היכא דלא קיימו אלא שעה אחת וחזר והיפר לה בשעה אחרת תיבעיא לך: **מתני' מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל.** דאין הבעל מיפר אלא בשותפות כדמפרש לעיל (דף סח.): **מת הבעל נתרוקנה רשות לאב.** כדמפרש בגמ': **בזה יפה כח האב מכח הבעל.** דנתרוקנה רשות לאב: **שהבעל מיפר בבגר.** כדאמרינן במסכת כתובות (דף נז.) הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה וכל הנודרת על דעת בעלה נודרת שמאכילה הואיל והוי חייב במזונותיה כי נודרת יכול להפר לה: **אב אינו מפר בבגר.** כדכתיב בנעוריה ד) ולא בבגרותה: **גמ' בנעוריה בית אביה.** כל זמן שהיא נערה שלא בגרה לא תלא מרשות אביה ואפילו היא ארוסה במשמע הלכך כי מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל: **אם היו תהיה לאיש.** בשני הויות הכתוב מדבר:

מקיש

ר"ן

ואם תמצא לומר הא לא אמר לה. מהאי לישנא משמע דאילו אמר קיים ליכי היום ומופר ליכי למחר פשיטא ליה דמהני ובתר הכי משמע דלא מהני דהדר בעי מופר ליכי למחר מהו וכו' או דלמא כיון דלא אמר קיים ליכי היום כי אמר לה מופר ליכי למחר מהיום קאמר אלמא פשיטא ליה לרבה דאילו אמר לה קיים ליכי היום ומופר ליכי למחר לא מהני וקשיין אהדדי אלא דרבה בכולהו גווני מספקא ליה וכי קאמר את"ל הא לא קאמר לה לישנא [קטיע] נקט ואין הכי נמי דבעי למימר את"ל הא לא אמר לה ולא עוד אלא דאפי' אמר לא מהני: **אם תמצא לומר כיון דקיימיה היום למחר כמאן דאיתיה דמי.** משום דכיון דאמר מופר ליכי למחר מכלל דאוקמיה היום וכיון דאוקמיה היום למחר כמאן דאיתיה דמי דמחר אינו זמן הפרה: **קיים ליכי שעה מהו.** דלא דמי שעה ואחר שעה ליום ומחר משום דהכא כוליה יומא בר הפרה הוא: **ואמר ואני אין יכול להפר.** דכיון דאמר ואני שהתפיס בנזירותה גלי אדעתיה דניחא ליה וה"ל כאילו אוקמיה לנזירותה ומש"ה אינו יכול להפר. ואמאי נימא ואני דאמר הוא על נפשיה דהוי נזיר כלומר דעתיה שיהא הוא נזיר ומשום הכי אתפיס בנזירותה אבל נזירות דילה נהי דעל כרחיך שעה אחת קיימיה דאי לא היכי מתפיס ביה לאחר שעה אי בעי ליפר אם איתא דכי אמר קיים ליכי שעה ומופר ליכי לאחר שעה מהני דודאי אי מהני לא שנא כי אמר הכי בבת אחת א"נ דאמר קיים ליכי שעה ולאחר מיכן אמר מופר ליכי אלא ודאי מש"ה אמרי' דאינו יכול להפר משום דכיון דקיימו קיימו: ודחינן מהא לא תפשוט דה"נ דלאחר שעה מצי מיפר אלא דקסבר דכיון דאמר ואני סתמא כמאן דאמר קיים ליכי לעולם דמי ולא אפשיטא ולחומרא הלכך לא הויא הפרה: **מתני' מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל.** שאין הבעל יכול להפר: **שהבעל מיפר בבגר.** בגמ' מפרש: **גמ' מאי טעמא דאמר קרא בנעוריה בית אביה.** מאי טעמא לא נתרוקנה רשות לבעל כמו לאב. והיינו דאמר הכא מאי טעמא ולקמן בסמוך גבי מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בעי מנלן: **בנעוריה בית אביה.** משמע אע"ג דליתיה לאב אכתי איתיה בית אביה: **ואם היו תהיה לאיש.** לעיל מיניה כתיב הפרה דאב וסמיך ליה ואם היו תהיה לאיש שתי הויות במשמע:

מקיש

תוספות

מכאן השלמת התוספות מכתב יד שנמצא לדפים ע ע"א עד עט ע"א

א' לה קיים ליכי שעה אחת מי אמרי' כמאן דא' מופר לאחר שעה דמי. דהכי משמע לשונו שעה אחת יהא מקויים אבל אחר שעה מופר: ואת"ל. דלא הוי הפרה מדיוק לשונו: א' לה מאי. פי' א' קיים ליכי שעה אחת מופר ליכי אחר שעה [מי אמרינן] כיון דקיימו קיימו: כי א' לה מופר ליכי אחר שעה [מהני]. ולא דמי [להא דלעיל] דלא מהני כשא' קיים היום, משום דלמחר לא הוי בר הפרה: ת"ש האשה שנדרה בנזיר כו' אינו יכול להפר. ומסיק תלמודא פ' מי שא' הריני נזיר ושמע חברו (נזיר כא:) דבעל מיגז גייז ודבין הוא דליפר לה והוא ליתסר וטעמא דלא מצי מפר כיון דא' ואני כמ"ד קיים ליכי דמי, ולכך הכא נהי (דמאני) [דמואני] דא' קיימי' דילמא דשעה אחת קאמר, כלומר היה לנו לומר דה"ק קיים ליכי שעה אחת, וא"כ לאחר שעשה מצי מפר: לא קסבר. כל ואני כמאן דא' קיים ליכי לעולם דמי: מתני' מת האב כו' בזה יפה כח האב. דנתרוקנה לאב ולא לבעל: שהבעל מפר בבגר. קס"ד בגמ' דארוסה שבגרה הבעל לחודיה יפר ולא האב: מ"ט. לא נתרוקנה רשות לבעל אמאי לא גמרי' בעל מאב דדרשי' בסמוך דנתרוקנה רשות לאב מואם היו תהיה לאיש ולעי' מיני' כתי' הפרת אב וסמיך ליה ואם היו תהיה לאיש:

פירוש הרא"ש

את"ל הא לא אמר. ולעולם לא אמינא הפרה מתוך הכלל: **אמר מופר ליכי [למחר] מהו מי אמרי'.** מדקאמר מופר ליכי למחר כמאן דאמר קיים היום דמי דאם לא כן אמאי אמר למחר: **או דלמא.** כיון דלא אמר בפירוש קיים ליכי היום לא דייקי' ליה מכלל דכי אמר מופר ליכי למחר כאילו אמר קיים ליכי היום: קיים ליכי שעה (אחת) מהו מי אמרינן דהוי כאילו אמר שעה יהיה קיים ואח"כ יהיה מופר: **או דלמא.** אף בהא נמי לא אמרי' הפרה מתוך הכלל: היכא דקאמר קיים ליכי שעה ומופר ליכי אחר שעה מי אמרינן כיון דקיימו שעה מקויים הוא לעולם: **או דלמא.** כיון דכוליה יומא בר הקמה ובר הפרה הוא כל היום ברשותו להפר ולקיים הלכך לא הוי קיום אם לא שקיימו יום שלם ודאי אם אמר לה קיים ליכי סתם פשיטא דשוב אינו יכול להפר דהא כתיב אישה יקימנו דמיד שקיימו הוא מקויים לעולם ודוקא לשתיקה הוא דבעינן [יום שלם] אבל אם אמר בפירוש קיים ליכי שעה אחר שעברה השעה יכול להפר שכל היום הוא ברשותו לקיים ולהפר: **ת"ש.** דאם קיימו שעה אחת שוב אינו יכול להפר: **הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני.** כלומר וגם אני נזיר: **אינו יבול להפר.** דכיון דאמר ואני גלי דעתיה דניחא ליה במאי דנדרה והוי קיום כאילו אמר לה יפה עשית דתנן במתניתין דהוי קיום: **ואמאי נימא ואני דאמר הוא דאמר על נפשיה דהוי נזיר אבל הריני נזירה דילה שעה אחת קיימת לאחר שעה אי בעי למיפריה.** כלומר נהי דאמרי' דכיון דאמר ואני הוי קיום מ"מ לא הוי קיום אלא לשעה אחת עד שיתפיס נזירותו והוי כאילו אמר קיים ליכי שעה אחת ומדלא מצי להפר תפשוט דכיון דקיימו קיימו: **ומשני כל דאמר ואני כמ"ד קיים ליכי לעולם דמי.** כיון דלא אמר בפי' שעה אחת כאילו אמר קיים ליכי סתם דהיינו לעולם: **מתני' מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל.** ואין לה הפרה עד שתנשא: **מת הבעל נתרוקנה רשות לאב.** ומפר כל ימי נערותה: **שהבעל מיפר בבגר.** בגמרא מפרש: **והאב אינו מיפר בבגר.** כדכתיב בבית אביה בנעוריה: **גמ' מ"ט. לא נתרוקנה רשות לבעל** דהוה לן למגמר בעל מאב: **דאמר קרא בנעוריה בית אביה.** דמשמע בית אביה ולא בית בעלה: **ומנא לן דנתרוקנה רשות לאב.** דהוה מסתבר למימר כיון שיצאה מרשותו שעה אחת שלא היה יכול להפר לבדו שוב לא תחזור לרשותו:

מסורת הש"ס

א) נזיר כ:, ב) לעיל סח: לקמן עב:, ג) [נזכר לעיל סח. ושם איתא רבא], ד) [במדבר ל],

* * *

תורה אור השלם

1. אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ: במדבר ל יז
2. וְאִם הָיוֹ תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ: במדבר ל ז

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' הריני נזירה דילה שעה כצ"ל ואות ד נמחק: (ב) רש"י ד"ה אמר לה וכו' וקיימוה וכיון דקיימוה תו לא מצי: (ג) ד"ה או דלמא כיון דלא אמר קיים ליכי היום בהדי מופר ליכי למחר מהיום דשמע: (ד) ד"ה ואם תמצא לומר כיון דקיימו היום כלומר דלא חיילא: (ה) ד"ה לא מהכא וכו' דטעמא דאינו:

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כב סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף מה:
יז ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף מו:
יח ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף מז:
יט ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' מח:
כ ה ו מיי' שם הל' יא [יב] טוש"ע שם סעיף נב:
כא ז מיי' פי"א מהל' נדרים הל' י סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף טו:
כב ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:
כג ט מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ג:
כד י מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף א:

SHAS MOZNAIM